

محرر کردی و فارسی
علی کمال و م . نوری

بودا داخل شهر ولوا بدل آبونه
۳ مانک دو ۶ مانک چوار
سالیکی ۸ روپیه به

بوخارج اجرت بوسطه
علاوه ده کری

صاحب امتیاز و مدیر مسئول
و سر محرر
مصطفی پاشا

اعلانات بدپرک
۳ آنه ده سینریت

به همو شتیک مراجعت
به صاحب امتیاز اگری

بانک کردستان

(زمان گورزو رم رابوردو ایستا پالوان علمه)
(سلاح دصته صنعت بارقه تیغ و منان علمه)

تاریخ انتشار

۲ آگستوس ۱۹۲۲
سالیانی

علمی ، اجتماعی ، ادبی ، فزنیکی حر و سربست ملی به
هفته جاریک دردچی

نسخه یکی به ۲ آنه ده فروشری

سال ۱ شماره ۱۲ [جمعه] ۵ ربیع الاول ۱۳۴۱ ۲۷ تشرین اول ۱۹۲۲

ج- تنسیقات به موافق احوال و واردات مملکت که
د- له هر دائره یکا الغای وظیفه معاونیتی .
ه- ترجیحاً استخدام کردن ارباب صداقت
عفت و استقامت .
له باش ترتیب و تشکیل ام نوعه اجرا آتانه ابی
جداول و اوراقی تقدیم بگری .
ز- به انتخاب و ترتیب عموم رؤسا ابی بوهمودائره یك
ترتیبات آتیه اجرا و بعده عرض تصدیق بکن
وله باش تصدیق اعلان بگری و کوقانون .
ا- بوعموم دوائر ملکیه و عسکریه قادر و نامه یکی
منتظم و مفصل .
ب- درست کردنی ایسته یکی معاشات عمومی که
له نفره وه هتا ناظر همو رتب و وظائف عسکریه
و ملکیه ی حاوی بی و به موجب قادرو که بگری .
ج- له هر دو جهته که وه احوال واردات و لیاقت
مملکت که اساس اعتبار بگری .

اراده حکمداری
عدد- ۳

۲۴ صفر ۱۳۴۱ ۱۵ تشرین اول ۱۹۲۲
پایخت حکومت کردستان له سلیمانی دا نومرا
ارادهم کرد به ایفای مواد آتیه

۱- بالعموم رؤسا هفته دو روز دوشنبه و پنجشنبه
باش نیوه رو ساعت له هشته وه تا ساعت ده ابی
له دائره خصوصی خودمدا اجتماع بکن بو عرض
و حل مسائل مهمه و امور حکومت .
۲- له احوال فوق العاده دا و عند الحاجه هر رئیس
واه هر وقتیکا حق ملاقاتی له کل مندا هیه .
۳- بالعموم رؤسا له خصوصات آتیه وه ابی ترتیبات
و تنظیمات دوائر خویمان علی العجله اجرا بکن .
ا- منتظماً و کوما کینه دوام کردن لسروظیفه .
ب- حرکت کردن له هر جهتی که وه به موافق
پروگرامیک منتظم بی بکن رئیس دائره ترتیب
کردنی .

بنکری برنگان زین و لیکولین شروه ی زین
مرکز زین لنتوثیق و الدراسات
Zheen Center For Documentation & Research

۵- تقسيم وظائف و درجه صلاحيت مقامات عاليه

حکومت بوجه آني نوسراوه .

۱- رياست الرؤسا - حق نظارتي بهر عموم

رؤساوه هيه . و رؤسا له هر امريكي مهمدا

مجبور استشارة اون . رياست مجلس رؤسا به

خوي عانده .

ب- سپهسالار . بالعموم مسائل حربيه وعسكريه

راجع او مقامه هيه .

ج- رياست داخليه . بالعموم متصرف قائم مقام

ومديريته كان ومتصرفيتي مركز ، بلديه وطابو له

زير صلاحيت ام دائره ايه وموقتاً دائره صحيه كه

عبارة له خسته خانه .

د- رياست معارف . بالجمله امور معارف وهر

چي ترتيباتي كه ايجاب بكات لم خصوصه و راجع

به رياست معارفه .

ه- رياست نافع . طرق ومعارف ، پوسته وتلغراف

مهندسخانه واعمال اتخانه ، اورمان وزراعت راجع

به رياست نافع هيه .

و- رياست شرعيه وعدليه . بالجمله محاكم شرعيه

وعدليه محاكم صالح ومحاكم منفرده ، استيناف ، تميز

دائرة اوقاف بغير از وقف اطعام مساكين راجع

ام رياسته هيه .

ز- رياست امنيت عموميه . محافظه داخل دوائر

پوليس و ژاندرمه و دوائر استطلاعات يعني

مركز و ماحقات حكومت كردستان عانده ام

رياسته هيه .

ح- مفتشي عمومي حكومت . له هر بالجمله دوائر

و مقامات حكومتدا مانكي دفعه يك حق تفتيش

و له ام خصوصه صلاحيتي بي بخش كراوه و

عند الاقضاء به اراده عليه له هر وقتيكا حق تفتيش

هيه .

ط- رياست ماليه . بالجمله امور ماليه . حكومت

و خزينه راجع به رياست ماليه هيه .

۶- له پاش اعلان و تعميم ام اراده نامه هيه هر چي اصول

و ترتيبات كه له سابقه و مرعي الاجرا بوه مفسوخه .

۷- بالجمله . امورين له نفردو . تا ناظر ابي له هر

جهتيكه وه به قدر ذره به تكامل و عجز له وظيفه

خويان نهين و ادني خطايك و يا مسامحك

ويا خود بي قانونيك له هر كسيكه وه كه ظاهر بو

ويا خود درك بكري بلا تفريق مبتلاي اشد جزاي

اكرم و عبرت العالمين ازراع مجازات شديده له

حقيا اجرا اكرم .

۸- هر مأموري بلا تفريق درجه و مقام ابي خويان

به خدمتكار ملت بزنان وله كل هر فرديكي ملندا

ابي به حلم و مسالمت و نزاکت معامله بكن ادني

دل شكيزيك غير قانون . و جب عقبات ابي و هر

نوعه خدمت وملايمتي بو جلب و تطيب خاطر

افراد ملت اجرا بكري . فقط تكرر ايفاظ اكرم كه

له قانون به در نه بي .

حكمدار كردستان

محمود

صورت اراده عاليه جناب حكمدار كردستان

عدد- ۴

۳۰ صفر ۱۳۴۱ ۲۱ تشرين اول ۱۹۲۲

بايخت حكومت كردستان له سليمانى دا نومرا

ارادهم كرد مصطفى بك عبدالله عثمان پاشا به

تعيين كردني بو مديريت فوق العاده به مانكي . ۳۰ سيصد

روپيه بو ناحيه پنجوين له بر اخذ تعليمات و اوامر لازمه

سريعاً ابي مراجعت به رياست داخليه بكري .

حكمدار كردستان

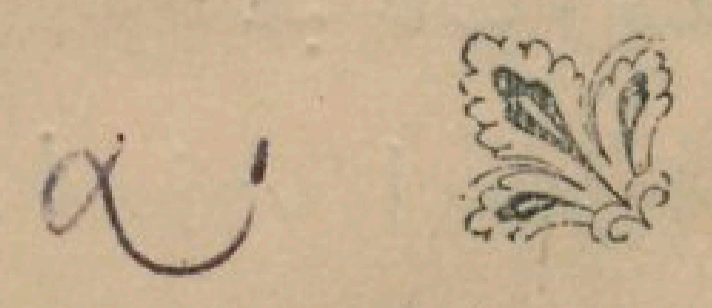
محمود

— مناجات —

له كل تو عهد دل يارب كه عصيان قط نكتم ايترو
 دسا و ك عهد قرأت بكه توبه م قبول ايترو
 من رو رش به غير از معصيت هيچم نيه اما
 اميدم تو غفوري سا دهبى عفوم بكهى ايترو
 دريغسا معصيت كردن له بي ادراكى به به خدا
 له تو معلومه ام ايشه به حالم مرحمت ايترو
 له دلدا خوف تو موجوده نفسم ظالمه يارب
 به رحم خوت خداوندا بكهى اصلاح من ايترو
 دزاني (مصطفى) يارب عذاب تو دهبى هر بي
 فقط كى بي له تو پرسى اگر عفوم بكهى ايترو

اشتعال متأسف

نزك به استاسيون كنگر بان له شتمد و فردا اشتعاليكى
 عظيم روى داوه نظر به مساموعات زور نفوس و
 اموال تجار به وقسميك توتن سايمانى همو محترق و نابود
 پوره .
 كه ام خبره گيشته سايمانى (حضرت حكمدار)
 كه به عهد و وفا معلومه بو استفسار خاطر اهالى
 صلاحيه و كنگر بان به تلغراف له جناب سيد محسن آغا
 و بابان زاده جميل بك افندى استبشار عافيتيانى فرموده .
 خدا همو حكمداريكى به شفقت و به وفاله سرسرى
 حكومت وشوكتيا برقرار بفرموى .

بو.با و ضايعات

نظر به استخبارات مخصوصه له كر كو كدوه چند
 طياره يك چوودته سرمر كه و قلعه دزه و اطراف رانيه
 له تأثير بومبا له نفوس و حيواناتدا ضايعاتيكي متأسف

بووه اهالى او ناوه به روز التجا به شاخ و كيو و اشكوتان
 و به شو بعضيكيان بو ماله كانيان عودت ده كن .
 روايت له او كسانه كه له او اطرافه وه هاتون دلين
 له طياره كانه وه له پيش بومبا هاويشتنا بياننامه يكي زوريان
 هاويشتووه و به اهالى بان تي گياندوه كه اى اهالى بچن
 تبعيت و اطاعت به سايمانى يعنى به حكومت عليه
 كردستان بكن واز له اختلال و عصيان به بن هتا
 ايوديش له تاثيرات بومبا و طياره امين بين .
 خدا قريبا آسوده كى به كردان و قوت و انتظاميكى
 تام به حكومت كردستان بدا تا له مه ولا حوادث وها
 متأسفه نه بيه بن و نه نوسين .

تعيين و تبريك

له بكرادان محترمة جاف جناب مصطفى بك عبدالله
 باشا كه به نزاکت و حسن خلق مشهوره و به درايست
 و كرامت كافيه معروفه ام جاره به ۳۰۰ روبيه معاش
 بو مديريت فوق العاده پنجوين تعيين كراوه . اهميت و
 نزاکت پنجوين چوزكه معلومه تعيين فرموني ام ذات
 مقتدره حقيقت به جا به خدا توفيقى بدا و بانك كردستان
 به جان و دل تبريكي دكا .

نخوشى اجتماعى و چاره تداوى

هر چند تاريخ ملل اسلاف كتب اعصار پيشو
 بكم بومليت دوروا نذك زمان وا خطرناك نايتم چونكه
 دول اوروپا و امريكا له مذاكره امهدان به كام ملتى
 حاكميت بدرى يا خود بو محافظه حقوق ملتى امتيازيكى
 مخصوص بي بدرى له كل اميش زور كس هيه كه مقيد
 به قيد و ظنر و رويه وه دلسوز بو منافع عموميه نيه اى وطن
 همو بي كشتوى تو حيفا كه هاو فكر نين و له ام وقته
 ناز كه دا كوششيكى به راستيان ديار نيه .
 عجا مانيكى خسته و بيمار چا كردنوى چون قابله ؟

باعتبار خاصیت او نده مسئله یکی تأریخیه و قضیه یکی روحیه به که لیو هلهینانه وه لهم مسئله به متوقف جرات و جسارتیکی عظیمه .

له قرون متقدمه دا یونانستان له ریزی مال مستقله دا نه ده ژمیرا بالعکس له طرف دول مختلفه وه به ناوی ایالته وه اداره اکر . لپاشا به واسطه اتحاد خویانه وه بو به حکومتیکی وا که ایستا کاه کاه استیلای استانبول خایا دکا .

بلغارستان ، صربستان زور له مه ویش له موجودیت سیاسی و داعیان کرد بو کچی امر و زور چاک هر یکی له شکلی عضو یکی ملیه دا و له اهنگیکی دوایدا منجیلین .

دانیمارقه . وقت خوی له حوالی شمالیه دا دواتیکی زور گوره بو همو بالطبع تابع امری بون . لم عصر اخیره دا پروسیه شاهه زویغ ، هولشتاینی لی سند له کل امه شدا چونکه به معارف و مدینه وه مربوط بون وضعیت خوی هر محافظه کرد .

باجیقا به ام پچوکی خوی وه له ام حرب عمومیه دا له زیر استیلای الماندا له داخلی خویا حکومتیشی نما فقط چونکه قومیکی متحد و منجلی بون دیسان خویان کرد کرده وه ایستا دول معظمه جوی جوی آرزوی یکیتی او ده کن .

جمهوریت لهستان لپاش او ۳ تقسیماته عظیمه که به سریا هات به کلی له جدول مال مستقله درهاویژرا له پاش ام همو فلاکتیه عظیمانه دو باره حیاتیکی ملیتی تازه یان ورگرتوه خویان کو کرده وه امر و له ناره راستی اوروپادا له مجادله حیاتا احراز ظفر اکن . ایمیش انشا الله له سایه همت بلند ام حکمدار با اقتدار مانه وه روزی دیت ناومان له ناو حکومت متمدنه دا عکس انداز دبی . خدا نکرده له حکومت ، له حاکمیت محروم بین قطعاً ناتوانین حقوق ملیه ی خومان محافظه بکین . چونکه بم جهالتیه اکثریته وه اکر حکومتان نبی بی شک ملیتشان رو له اضحلال دبی .

ناتوانم قصه نکم دماغ و اعصابم سکوت قبول

ناکات بو افاقه ام نخوشیه بو اوه احوال ایه توی له مال ساثره بچی لازمه بگه رین درمائی بدوزینه وه اگنا اکر هر بو تشکیل قومیه و بو ادعای ماموریت و بو منفعت پرستی سسی بکین اومادانه او امره عظیمانه تأریخیه یعنی زندو بونه وی اوملته مردوانه که له سره وه موضوع بچمان کرد بو ایمه غیر قابله . در اوسیه کانمان بو ام کردستانه همو چاویان دا پچریوه . انتظار عاقبتان اکن . بو رفع و سلب اشتهای امانه محتاج یکیتی و حرکتیکی متحدانه ملیه یین . اکر سسی بو بقا و دوامی ام حکومتیه نکین استقبال ملیتشان مشکوکه . عجبنا نازانن که ملیت حاکمه چند خوشه ؟

تماشای اوملته بکه بن که دوچار فلاکت بون له احوالیان ورد بینه وه امانه به چی برز بونه وه . غیرت ملیه به چی خبری ایدته وه وجدانیکی ملی چون ترکیب و تشکل اکا .

بو بهت بعدالموت ملتیک تعمیم چه نوعه حسسیاتیکی لازمه ؟ ملتیکی نوستو چون خبر ایدته وه . بو قومی که دوچار خه و یکی ابدی بو بی چه نوعه تدابیری لازمه . امانه یه .

ام جهتانه لازمه له مجالسدا و له ناو پیاوه کورد کانمان موضوع بحث بگری و له همو جیکایک غیبت ترک بگری طبقه عالی ، ارکان ملت ، صنف ممتاز ، له تحت ام مجبوریته دان که هتا زوه ام مسئله لانه بجنه موقع مذاکره وه . رجال وطن و مملکت خوا کرم مساکیان هر شخصیات و غرض پرستی بی خدا نخواسته له جی ترقی تدنی یه !

خلاصه فکران دایما بی مربوط استقبالی بی استقبالی منادیاً له دماغمانا بی جیکای مخصوصی بی والا هر و کو هبو بن دینینه وه .

طبوعات و صداقت

قومی له زمانه دا معارفی نه بی و بو ترجمان انگاری و اعلان موجودیتی و بو مستخبرات له یار و اغاری مطبوعاتیکی غزته یکی حری نه بی او قومه او ملته پی نالین قوم مدنی پی ده لین بدوی که له جهان مدنیته نه حرمت و اعتبار یکی ده بی ونه به قول و فعلی بروادگری .

هر قومی بی حرم و آرزوی ترقی بی مطبوعاتیشی
 روزنامه‌ی‌اشی دهبی سرپرست بی له زیر قید و پادانجی بو
 بو دهرتگرینی افراد ملت هر چه لازمه تیا بنوسری بو
 تمدح عمر و زید که نورسیدگان ملت فوری ریا و آخری
 او قومه له زیر بار استبداد و تندیدنا بر بادکا ؛ ستون
 مخصوصی نبی ولی بو تحکم و تثبیت حکم مئیکی عادل
 له نظویار و اغیاردا حرکات و اجرات مشکوره و اقوال
 پسندیده رئیس قوم و بزوگان دائما نشر و اعلان بکری
 امه فائدهی انکار ناکری و الا فلانه کس هات امه به
 او به فیساره کس رویی ماشالله و هابو و هایم و و کوله
 بعض جیکایان نره به بوفائده شخصی غزته برکن له درو
 و له ریا . امه چک نیه به وه مات دلخناندن دهبی زری .
 دیکاری دوی زری . فقط کسی که بیته شار به واسطه
 مطبوعات او یا خود بطرز یکی تر که مطبوعات خبردار بی
 جو انمدیک بنویسی مثلا اعانه یکی بو مدارس و مکاتب
 دایی . سائنه یکی فلا نتردهی احیا کرد بی یا خود له سر حق
 آزاییکی . شروع عدالتیکی مقبولی بی هیتمایی بو مدح
 او غزته بزبان راست گو بی خوی به همو لایکدا
 هاوار و وظیفه خوی اظهار به به افتخار دکا فقط تا ایسته
 نماندی و امه یش نمانوسی ! ذم اشخاصیش حظ لی
 ناکه این اگر معتادمان بو وایه به صردی انف با تا ایستا
 چند . و اوقاتیکان دبو !!

دیسان بلین ولی ولی و کو ایستا له همو نسخته یکی
 غزته کانداندا زکر و بیان کراوه چشتی که بو حکومت
 و ملت مضر بی و له مملکتدا له طرف چند کسانیکه وه
 قصدی و یا خود له بر بی مغزی اعتماد کرابی نه به رنک
 شخصیت باکو به نوع اخطار و نصیحت نوسراوه و
 دنوسری امین اوانهی که له مانه حالی بی و حسن
 نیقی بی لهم نوعه نوسینانه نابی دلمگیر و مهور بی
 چونکه بالفرض مباحثاتیک که له لای اربابی بونی

شخصیتی ایوه بی محکمه حاضره رای شکایت نه بستراره
 له سایه حضرت حکمدارمانه وه حقوق همو کس بک
 دینسیریت و دپوسری .

مسالك و مقصد ایمه له قدیمه وه معلوم یار و
 اغیاره بو محافظه حقوق پادشاه اسلام له استانبولدا
 تنها من بوم که مقابل همو جمعیت به قوت اتحاد و
 ماصوندار له مقابل او اغیاردا که صرف بو شکاندن
 شان و نفوذ خلافت معظمه اسلامییه ام همو مسائله بیان
 احداث کرد بو و ایستایش مشغولان هر دهیکن توانیم
 و نباتم سترد تا او روزه که له پایخت خلافت
 مع الناسف مفارقم کرد به قدر ذره یک خلاف امر
 و فرمان ذیشان سلطان اعظم نه کرد و بهم نوعه
 نعمت عثمانیم بنجوم حلال کرد و به صداقت خاندان
 محترم حضرت سلطانیم ممنون کرد فقط چونکه زانیم
 کردستان له موقعیک و زمانیکی ناز کدایه و دم زانیش
 که اگر سیاستیکی زور دوربینانه عاتلانه و عاجلانه نه بی
 بو کردستان زیان له خارج امکانه به امیدیکی عالی هاتمه
 وطن ناو کردان ! و همو کس دزانی که له و روزه وه
 واصل عراق بوم هر بو کردایتی هر بو هاتنه وهی
 حضرت ؛ هر بو تعالی خاندان محترم حضرت حکمدارم
 سبی دکرد حقی زور دفعه انگلزه کان بنیمان دووت
 نازانم تو بوچ ونده حظه هاتی جناب شیخ دکهی !
 او وقته زور کسان هر بو لقمه سه میان دسکرت
 ناوی شیخانیا بزیاندا نه دهات من مسلکم هر او
 مساکه هر او پیاووم دست و قلمم ناگورری اوانهی
 که له قصه ی راست گرز دبنه وه و دکروزینه وه
 امه یان بو دنوسین به یادکار :

دار هلهره دیاره و السلام .

مصطفی پاشا

كردوه وله كل كاپيتان چپمن بشرف زيارت حضرت
حكيمار مشرف بون و ايواره بو كركوك ديسان به طياره
رويه وه .

عفتاب حميده خانم

له نسخه پيشودا بو جنك دفعه دوم استحضارات
طرف سردار رشيد جوانرو (شرف الملك سليمان خان
زاده يه) و هورامی جناب جافران نوسرا بو . نظر به
استخبارات تازه له سايه همت مشكوره جناب حميده
خانم كه حرم محترمه سردار رشيد له بين هر دو فرقه دا
صلح كراوه و الحمد لله مصادمه و مقاتله نبوده .
انشاء الله له مه ودوا له نارهم و عشا بردا له پياوان وله خانان دا
ذوات صلح پرور همت افرومون تله بين برادران ملت دا
اختلاف و منازعات برطرف بكری .

آسايش داخلي

له مركز حكومت كردستان يعنى سلیمانی دا له سايه
همت و عزم اولو الامر وه له الحمد آسايش و امنيت
تاوا هيه وله اطرافيش دا ديسان اختلافات روی به
دوستی كرتوه ام حاله بو همو كردان موجب شكرانه .

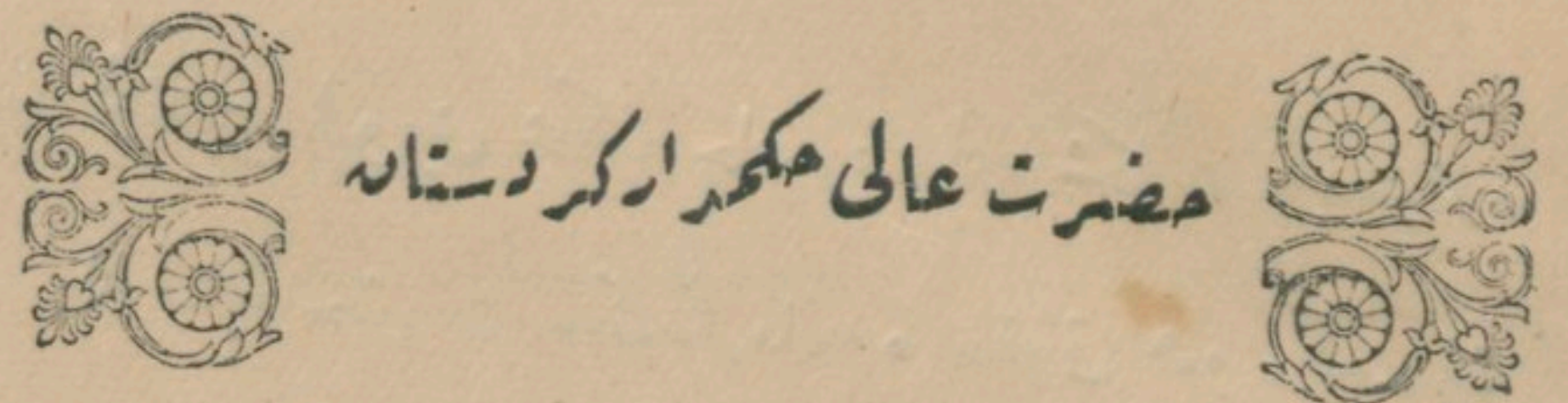
اعلان

نومرو - ۲۴

له محله در كركوك نصف خانويك كه ملك آمينه
كچی ملا غفور بوه ارتا بو امين و عبد الرحمن كوران
حاجی حسن و قادر و غفور و رعنا و خديجه اولاد
درويش احمد و سليمان آغا پسر عزيز مورونه لسر
مراجعت سليمان آغا طلب ازاله شيعوی كراوه و
اصولاً له دائرة طاپووه اخباريه بعد التنظيم به قادر
و غفور و رعنا و خديجه تبليغ كراوه لسر دركنار
مختار محله مذكوره لو ورته به امين و عبد الرحمن
كوران حاجی حسن محل اقامتيان مجهوله بناء عليه بو
كركوك حصه سليمان آغا اگر طالبن تا مدته ۳۰ روز تر
مراجعت به دائرة طاپوی سلیمانی بكن .

۱۹ تشرین اول ۹۲۲ مامور طاپو : فایق

له مطبعه حكومت له سلیمانی طبع كرا .

حضرت همكار كردستان كه بوسطه تشریفی
بر دبو بومركز قضای شهر بازار روز ۲۲ تشرین
اول ۳۳۸ عودتی فرموده .

میدان نام جناب شیخ عبدالله افندی مسكر له كل
جماعتی محترمه وله مشایخ معروفه جناب شیخ غفور له كل
برادر مكرمی شیخ قادر بو زیارت حضرت حكمدار
كردستان وارد سلیمانی بون .

معلم ریاضی اعدادی سلیمانی رفیق حلمی افندی
با اراده علیه حضرت حكمداری به دو صد و پنجا روپیه
معاش بو مدیریت اعدادی محمودی و رشید زکی افندی
مدیر سابق نمونه معادت به صد و پنجا روپیه به معلم
اول مكاتب رشیده قادر به تعیین فروراون .

تعبیر مدیریت هر بو اعدادی ماوه . تشكیلات
تازهی معارف در حق به مكاتب له نسخه ی آتیه دا
دوهمری .

رئیس عشیرت پشدر جناب عباس آغای محمود آغا
رئیس عشیرت پشدر جناب عباس آغای محمود آغا
به قد سیصد سواره وه وله خزانی خوی جناب بازاغا
و بیروت آغا و خضر آغای كوران حاجی رسول آغا
و بابكر آغای خضر آغا و كلاوی آغا و بابكر آغای بابكر
آغا و آغای قره نی آغا و احمد آغای جو امیر آغا و قادر
آغای مصطفی آغا اكل جناب شیخ امین سپیداره بو
زیارت حضرت حكمدار تشریفیان ها توه ته سلیمانی .
ام ذوات كرامه به استقبالیکی تام داخل شار بون .
مرض بخیر هاتنیان ده كهن .

وكیل مندوب ساحی جناب میجر نو ویل ۲۳
تشرین اول ۳۳۸ له كركوك وه بو سلیمانی به طياره عودتی